ISSN: 2584-0509

ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ: ਸਰੂਪ ਤੇ ਸਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ
ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ,
ਸੈਂਟਰ ਫ਼ਾਰ ਡਿਸਟੈਂਸ ਐਂਡ ਆਨਲਾਈਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,
ਪਟਿਆਲਾ।
brar202010@yahoo.com

ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਊਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਹਸਤੀ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮਰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਲਹਿਰਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਰੀ ਲੇਖਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੇਖਣੀ ਰਾਹੀਂ ਨਾਰੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰਾਰਥਕ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ[1] ਨੇ ਕੀਤੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਰਚਿਤ ਅਜਿਹੀ ਬਹੁ-ਦਿਸ਼ਾਵੀਂ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਿਕਾ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਵਿੱਤਰੀ, ਗਲਪਕਾਰ, ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ/ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਟੀ.ਵੀ./ਫ਼ੀਚਰ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ।[2]

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਵੇਦਨਾ ਪਿਤਰਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਬੇਬਸ ਅਤੇ ਬੇਜਾਨ ਹੋਈ ਨਾਰੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬਣੀ। ਪਿਤਰਕੀ ਪਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਿਕਾਬ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਧੁਰਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਜੀਵ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਹਿਸਾਸਾਂ, ਭਾਵਾਂ, ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਰੀ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਨਾਰੀਤਵ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਬੇਬਾਕ ਲੇਖਣੀ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਲੇਖਕ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਇਸਤਰੀਅਤ ਦੇ ਭਾਵਾਂ, ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਤੇ ਪੀੜਾਂ ਨੂੰ ਉਲੀਕਦੀ ਹੈ।....ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਉਪਰ ਵਿਅੰਗ-ਮਈ ਚੋਟਾਂ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਤਾਦ ਹੈ।[3]

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲਹਿਰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਖ਼ੁਦ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ[4] ਦੇ ਅੰਦਰ

ਧੜਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਰਿਸਾਲਾ 'ਨਾਗਮਣੀ' ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਸੀ। 'ਨਾਗਮਣੀ' ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਹਾਣੀ ਵੀ ਬਣਾਇਆ। ਡਾ. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰਥਕ ਹਨ:

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿੱਥ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਵਾਂਗ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਉਹ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਿਤ ਹੋਈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਹੋਰ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ, ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ, ਮੁਹੱਬਤਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸਮਾਜਕ-ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।.....ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਦੀ ਸਿਮਰਤੀ ਵੀ ਜਾਗਦੀ ਰਹੀ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿਮਰਤੀਆਂ ਵੀ ਜਾਗਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਇਮਰੋਜ਼ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਿੱਘਿਆਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਹਿਤ-ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਰਹੀ।[5]

ਸਮਕਾਲ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ/ਰਚਨਾਵੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਜਿਸਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ[6] ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਦਾ/ਦੇਖਦਾ/ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਹੱਥਲਾ ਖੋਜ-ਪੇਪਰ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਅਪਲੋਡ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਇਸ ਆਧੁਨਿਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚ 'ਯੂਟਿਊਬ'[7](Youtube) ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ/ਗੌਲਣਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਟਿਊਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਸਾਊਂਡਕਲਾਊਡ'[8] (Soundcloud), ਸੋਸ਼ਲ ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ ਸਾਈਟ 'ਫੇਸਬੁੱਕ' ਤੇ

'ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ'[9](Facebook & Instagram) 'ਤੇ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਸਬੰਧੀ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸ੍ਰੋਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਕਈ ਸਵਾਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ? ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ/ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਇਸ ਯੁਗ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਸਲੇ ਖਾਸ ਤਵੱਜੋ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਮਕਾਲ ਵਿੱਚ **ਯੂਟਿਊਬ** ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਸਮਰੱਥਾ ਕਾਰਨ ਵਡੇਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ(Users) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਯੂਟਿਊਬ ਉਪਰ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ/ਕਾਨਫ਼ਰੰਸਾਂ, ਲੈਕਚਰਾਂ, ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ, ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫ਼ਿਲਮ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ/ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਟਿਊਬ ਤੇ 'Punjabi Audiobooks' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਡੀਓ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਗੌਲਣਯੋਗ/ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ 'Punjabi Audiobooks by D.K Saini', 'Dr.Ruminder@Dr.Ruminderjohal', 'Audiobooks Rasidi Ticket by sarbsukh films', 'kalman de Rubru by Deep Kuldeep' ਦੁਆਰਾ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਇਹਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਕਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਰੌਚਿਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

'Punjabi Audiobooks by D.K Saini'(ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੈਣੀ) ਦੁਆਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲ 'ਪਿੰਜਰ' ਨੂੰ ਤੇਰਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਪਿੰਜਰ' ਨਾਵਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਧਰਤੀ ਸਾਗਰ ਤੇ ਸਿੱਪੀਆਂ', 'ਚੱਕ ਨੰਬਰ 36',

'ਡਾਕਟਰ ਦੇਵ', 'ਨੀਨਾ', 'ਨੰਦਾ', 'ਮੁਕਤਾ', 'ਬੇਟੂ', 'ਫੈਜ਼', 'ਕੰਮੀ', 'ਏਕਤਾ', 'ਰੰਗ ਦਾ ਪੱਤਾ, 'ਕੱਚੀ ਸੜਕ', 'ਪੱਕੀ ਹਵੇਲੀ', 'ਐਨੀ', 'ਰਤਨਾ', 'ਜਲਾਵਤਨ', ਇੱਕ ਸੀ ਅਨੀਤਾ', 'ਉਰਮੀ', 'ਕਾਮਿਨੀ', 'ਜੇਬਕਤਰੇ', 'ਖ਼ਬਰਨਾਮਾ' ਆਦਿ ਨਾਵਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ 'Punjabi Audiobooks by D.K Saini' ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਚੈਨਲ ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ- ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਕੰਜਰੀ', 'ਜ਼ਾਲਿਮ', 'ਇੱਕ ਜ਼ਬਤ ਸ਼ੁਦਾ ਕਿਤਾਬ', 'ਇਕ ਸੀਟੀ ਮਾਰ ਮਿੱਤਰਾ', 'ਨਾ ਜਾਣੇ ਕੌਣ ਰੰਗ ਰੇ', 'ਤਹਿਖਾਨਾ', 'ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਛੇਕ', 'ਗੁਲਿਆਨਾ ਦਾ ਖ਼ਤ', 'ਅਜਨਬੀ ਹਨੇਰਾ', 'ਪਰਦੇਸੀ', 'ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ', 'ਉਹ ਆਦਮੀ' (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)', ਆਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਤੇੜ ਦੇ ਕੱਪੜੇ', 'ਛਮਕ ਛੱਲੋ', 'ਬੋਆ', 'ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਵਾਲੀ', 'ਸੱਤ ਸੌ ਵੀਹ ਕਦਮ', 'ਉਹ ਦੂਸਰਾ', 'ਇੱਕ ਹਉਕਾ', 'ਵੀਰਵਾਰ ਦਾ ਵਰਤ', 'ਗਾਂਜੇ ਦੀ ਕਲੀ', 'ਇਕ ਖਾਲੀ ਥਾਂ', 'ਮਲਕਾ', 'ਇੱਕ ਦੁਖਾਂਤ', 'ਉਹ ਦੂਸਰਾ', 'ਉਹ ਔਰਤ', 'ਕੋਕਲੀ', 'ਚਿੱਟੀ ਧੋਤੀ-ਜ਼ਰੀ ਦਾ ਕੱਫ਼ਨ', 'ਜੰਗਲੀ ਬੂਟੀ', ਸਤਲਤੀਆ, 'ਮਲਕਾ', 'ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਬੀ ਸੜਕ', 'ਘੁੰਡ ਚੁਕਾਈ', 'ਡਿੰਮ ਲਾਈਟ', 'ਅਜਨਬੀ ਹਨੇਰਾ', 'ਕਸਕ', 'ਸਵਾਲੀਆ ਫਿਕਰਾ', 'ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਛੇਕ', ਪੱਚੀ ਛੱਬੀ ਤੇ ਸਤਾਈ ਜਨਵਰੀ', 'ਗਊ ਦਾ ਮਾਲਿਕ', 'ਕਹਾਣੀ ਦਰ ਕਹਾਣੀ', ਤੇ ਨਦੀ ਵਗਦੀ ਰਹੀ', 'ਹੀਰੇ ਦੀ ਕਣੀ', 'ਪੰਜੇ ਕੁਆਰੀਆਂ', 'ਮੈਂ ਸਭ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ', 'ਹੱਡੀਆਂ ਤੇ ਫੁੱਲ', 'ਗੋਜਰ ਦੀਆਂ ਪਰੀਆਂ', 'ਇਮਾਰਤਕਾਰ' 'ਕਹਾਣੀ ਦਰ ਕਹਾਣੀ', 'ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ', 'ਕਮੀਣ', 'ਇਕ ਅਦਾਲਤ' ਆਦਿ ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਵੈ-ਕਥਾ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ, 'ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ', 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੀ ਡਾਇਰੀ', 'ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ', 'ਇੱਕ ਸੀ ਸਾਰਾ' ਅਤੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਝਲਕਾਂ' ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਕਈ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਆਡੀਓ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਹੋਇਆ ਮਿਲਣਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਆਡੀਓ ਬੁੱਕਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਪਰਾਲਾ 'Dr.Ruminder@johal' ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਨਲ ਉਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ

ਰਚਿਤ ਨਾਵਲ 'ਪਿੰਜਰ', ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਨੂੰ ਆਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇਸ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ - ਇੱਕ ਹਉਂਕਾ', 'ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਚੁਬਾਰਾ', 'ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਕੰਜਰੀ', 'ਕੋਰੀ ਹਾਂਡੀ', 'ਇੱਕ ਹਨੇਰੀ ਗੁੱਠ', 'ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਛੇਕ', 'ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ', 'ਇਮਾਰਤਕਾਰ', 'ਬੋਅ', 'ਇੱਕ ਦੀਵਾ', 'ਕਹਾਣੀ ਦਰ ਕਹਾਣੀ' ਆਦਿ ਹਨ। ਇਸ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਜੋ ਆਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਲਿਖਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਨਲ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ, ਅਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਰਘੀ ਦੀਆ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਡੀਓ ਬੁੱਕਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ 'Sarbsukh Films' ਦੁਆਰਾ 'ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪੰਨੇ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਨੂੰ 25 ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'kalman De Rubru' ਅੰਤਰਗਤ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ' ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ 'AWTV' ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ 'Partition Voices-Amrita Pritam' (ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ Original recording in the SOAS archive ,London, May-1997). ਇਸ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੋਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹੈ, "It was man made clamity…women suffer. The children born out of these objected/abjected women, what is the fate of those children." ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ 'ਪਿੰਜਰ' ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ', 'ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਾਂਗੀ', 'ਵੇ ਮੈਂ ਤਿੜਕੇ ਘੜੇ ਦਾ ਪਾਣੀ', 'ਕੁਫ਼ਰ', 'ਪਛਾਣ/ਪਹਿਚਾਣ', 'ਕੁਮਾਰੀ',

'ਇੱਕ ਘਟਨਾ', 'ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਧੁੱਪ ਦਾ', 'ਮਜ਼ਬੂਰ' ਅਤੇ 'ਕਿਸਮਤ' ਆਦਿ ਨੂੰ (ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਮਿੰਟਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ) ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ' ਅਤੇ 'ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਾਂਗੀ' ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ 'ਜੰਗਲੀ ਬੂਟੀ' ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਹਾਸ਼ਮ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਸਦੇ 'ਮੰਟੋ' ਅਤੇ 'ਅਹਿਮਦ ਰਾਏ' ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ 'B.Social', 'Pitaara Tv', 'Prasar Bharti Archives', 'RumiyatOfficial', 'BBC News', ਅਤੇ 'PTC', ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਨਿੱਜੀ/ਸਾਹਿਤਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮਿਲੇ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲੇ 'ਨਾਗਮਣੀ', ਜਿਸਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਮਈ ਵੇਰਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

'B.Social' ਦੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਤੇ 'ਮੇਰਾ ਤੇ ਇਮਰੋਜ਼ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਢਾਈ ਸਦੀਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਬੰਧੀ ਦਰਜ ਹੈ, ''ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡੀਆਂ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ ਤੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਤਿੱਖੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਰਚੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਦੀ ਹੈ।..... ਉਹ ਇੱਕ ਸਦੀ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਾਇਕਾ, ਸਨਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਲਿਖਦੀ ਸੀ।'' ਇਸ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ, ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਬਾਕੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ, ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

'Pitaara Tv' ਦੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਤੇ 'Amrita Pritam and Imroz Love story' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਿਵੇਂ ਬਣੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਇਮਰੋਜ਼ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਵਿਤਾ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ' ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਵੈਜੀਵਨੀਆਂ 'Black Rose and Existence' & 'Shadows of words' ਅਤੇ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਜੋ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ' ਨਾਵਲ ਤੇ 'ਡਾਕੂ'(A Film by Basu Bhatta Charya) ਫ਼ਿਲਮ ਬਣੀ ਅਤੇ 'ਪਿੰਜਰ 'ਨਾਵਲ ਤੇ 'ਪਿੰਜਰ' ਫ਼ਿਲਮ(A Film by Chandraprakash Dwivedi) ਬਣੀ, ਜਿਸਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫ਼ਿਲਮ ਅਵਾਰਡ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ' ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ 'ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਾਂਗੀ' ਦਰਜ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। 'Prasar Bharti Archives' 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ 'Radio Autobiography' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਅਪਲੋਡ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

'RumiyatOfficial' ਅਜਿਹਾ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਾਰੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਡਰਿੰਗ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਇਨਾਮਾਂ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੇ ਬੋਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੂਫ਼ੀ ਕਵੀਆਂ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ 'BBC News' ਅਤੇ 'PTC' ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਵਿਤਾ 'ਅੱਜ ਆਖਾ ਵਾਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ, ਕਿਤੇ ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੋਲ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ 'ਕੁਮਾਰੀ' ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'PTC' ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ, ਪਹਿਲੀ ਰਚਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਲਹਿਰਾਂ, ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ, ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਦਰਦ ਕਾਰਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵਿਤਾ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ',

ਨਾਗਮਣੀ ਰਸਾਲੇ ਤੇ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ(ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ।

ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ 'Sakshatkar'(Dr. Jaspreet kaur Falk) ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਵੀਡੀਓ(Prof. Mohanjit & J. Jodha) ਅਪਲੋਡ ਹੋਈਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੈਨਲ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 'ਕੋਵਿਡ 19' ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਸੰਖੇਪ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਚੈਨਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ–'ਹਰਫ਼ ਪੰਜਾਬੀ', 'Punjabi Educator', 'Sarv Study Classes', 'UnErase Poetry', 'Punjab Degree classes', 'StudyIQ IAS', 'ERUDITION STUDIES', 'Punjab G. k. ekam', 'Amrit jindal', 'Dr. Baljit Singh Punjabi', 'Creative Jevu', 'Punjabi Whiteboard', 'Punjabi Sahit', 'Sarv study Classes', 'NK Education', 'All Time Learner' ਆਦਿ।

'ਸਾਊਂਡਕਲਾਊਡ'(Soundcloud) ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਸਾਲ, 2008 ਵਿੱਚ ਲਾਂਚ ਹੋਈ ਅਜਿਹੀ ਆਡੀਓ ਐਪ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਡੀਓ ਅਪਲੋਡ, ਪ੍ਰੋਮੋਟ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਊਂਡਕਲਾਊਡ 'ਤੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਅਧੂਰੀ ਮੁਹੱਬਤ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਬੇਬਾਕ ਲੇਖਣੀ ਬਾਰੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਬੋਲ ਅੰਕਿਤ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਿਤਰਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਉਸਦੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੂ ਸੁਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਚਨਾ(ਕਵਿਤਾ) ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਉਸਦੀ ਤਾਕਤਵਰ ਕਵਿਤਾ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ' ਕਿਵੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ, ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਵੀ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜਨਮ (31ਅਗਸਤ, 1919), ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਪਿਛੋਕੜ(ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ), ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਰ ਅਤੇ ਇਮਰੋਜ਼ ਨਾਲ ਪਿਆਰ

(ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ) ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਰਨਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਸਾਹਿਰ ਤੇ ਇਮਰੋਜ਼ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਮਿਲਾਪ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਰ ਦੀ ਬਾਇਓਗ੍ਰਾਫੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬੋਲ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਨਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਸਾਹਿਰ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਆਡੀਓ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਰ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ 'ਏਕ ਮੁਲਾਕਾਤ' ਅਤੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਇਮਰੋਜ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਹੈ।

ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪਾਪੂਲਰ/ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ ਸਾਈਟ **'ਫੇਸਬੁੱਕ'(Facebook) ਤੇ 'ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ'(Instagram) ਹਨ,** ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ User-Generated Media[10] ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਈਟ ਮਾਨਵੀ/ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਕਾਊਂਟ/ਪੇਜ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਅਕਾਊਂਟ/ਪੇਜ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਤਸਵੀਰ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ', 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ Poetry Lover ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ', 'Friends Who like Amrita Pritam' ਹਨ। ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਨਾਮ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੋ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਨਿਗੂਣੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਪੇਜ ਜੋ ਕਿ 18 ਨਵੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਰਲੱਭ ਵੀਡੀਓ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ 'B.Social' ਪੇਜ ਉਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੜਕਨਾਮਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ 'ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਨਾਰੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ' ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਣ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੀ' ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਰਾਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਸਾਲੇ 'ਨਾਗਮਣੀ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 'ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ' ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'The Unmute', 'Amiran World', 'RED CANADA', 'PTC NEWS', 'Khari Kitab', 'The DAWK', The Punjabi Link', 'Soohe Akhar', 'Your Wireless', 'Punjabi learner', 'Gur Shahi' ਦੁਆਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਅਪਲੋਡ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ', 'Sahitya Akademi' ਅਤੇ 'Prasar Bharti' ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਗੌਰਵਸ਼ਾਲੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮੱਗਰੀ ਅਪਲੋਡ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। Shatiya Akademi ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ, 2020 ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਘੰਟੇ, ਪੈਂਤੀ ਸਕਿੰਟ ਦੀ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫ਼ਿਲਮ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ 'Basu Bhattacharya' ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਬਹੁਤ ਮੁੱਲਵਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੌਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਘਾੜਤ, ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਨਾਗਮਣੀ ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਲੰਬੀ ਫਹਿਰਿਸਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ 'ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ' ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਭਾਸ਼ੀ ਹੈ ਭਾਵ ਆਵਾਜ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਬਾਖੂਬੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਦੀ ਨਿਰਾਰਥਕ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਉਘਾੜਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਿਤਰਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਬਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਰੀਝਾਂ, ਉਮੰਗਾਂ, ਚਾਵਾਂ ਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਗੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਇਕਾਵਾਂ ਪੂਰੋ,

ਅਨੀਤਾ, ਅਲਕਾ ਤੇ ਬੇਣੂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਾਰੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਦਰਦਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਾਖੂਬੀ ਵਰਨਣ ਵੀ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦਾ ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ 'ਪੱਥਰ ਗੀਟੇ', 'ਸੁਹੇਨੜੇ', 'ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਕੈਨਵਸ' ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੇਖਿਕਾ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ (ਵਿਆਹ/ ਪਿਆਰ) ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸਾਲ, 2019 ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੇਜ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 'ਸਾਈਂ ਵੇ ਤੇਰੇ ਚਰਖੇ ਅੱਜ ਕੱਤ ਲਿਆ ਕੱਤਣ ਵਾਲੀ ਨੇ' ਨੂੰ ਆਡੀਓ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ 'Prasar Bharti' ਨੇ 'Batton Botton mein' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਉਸਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲੇ ਇਨਾਮਾਂ/ਸਨਮਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ** ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ ਸਾਈਟ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਅਕਾਊਂਟ/ਪੇਜ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਉਸ 'ਤੇ ਲੇਖਿਕਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੋ ਅਕਾਊਂਟ/ਪੇਜ 'Amritapritam.official' ਅਤੇ 'Amritapritam19205' ਗੌਲਣਯੋਗ ਹਨ। 'Amritapritam official' 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜੀਆਂ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ :-

कहानी लिखने बाला बड़ा नहीं होता,
बड़ा यह है
जिसने कहानी अपने जिसम पर झेली है।

ਇਸੇ ਅਕਾਊਂਟ/ਪੇਜ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਡੇ ਗਏ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। 'Amritapritam19205' ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਕਾਊਂਟ/ਪੇਜ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਤੇ ਇਮਰੋਜ਼ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਾਲ 1942 ,1944 ਅਤੇ 1951 ਵੇਲੇ ਦੀ ਫੋਟੋ ਅਪਲੋਡ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆ-ਵੱਖਰੀਆ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਮੇਤ ਦਰਜ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ:

ਸਾਰੇ ਇਸ਼ਕ ਸਰਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ,
ਏਥੇ ਕੋਈ ਹੁਸਨ ਨਾ ਪੁੱਗੇ।
ਸਭੋ ਰਾਤਾਂ ਸਖੀ ਹੋਈਆਂ,
ਅੱਖੀਆਂ ਬਹਿ ਬਹਿ ਤਾਰੇ ਚੁੱਗੇ। (ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ)

21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਾਚਦਿਆਂ ਇਹ ਪੱਖ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਕਾਫ਼ੀ ਤਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। 'Punjabi Audiobooks' ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ 'D.K. Saini' ਅਤੇ 'Dr.Ruminder@johal' ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਆਡੀਓ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ 'D.K. Saini' ਦੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਪਲੋਡ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਪੋਸਟ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਦਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।[11]

ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ 'AWTV' ਦੁਆਰਾ 'Partition Voices-Amrita Pritam' ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ/ਗੌਲਣਯੋਗ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। Shatiya Akademi ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ, 2020 ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਘੰਟੇ, ਪੈਂਤੀ ਸਕਿੰਟ ਦੀ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫ਼ਿਲਮ ਜੋ ਅਪਲੋਡ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ(ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ), ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਾਰੀ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵੀ ਸੰਸਾਰ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਯੂਟਿਊਬ, ਸਾਊਂਡਕਲਾਊਡ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਇੰਸਾਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੋਕਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਪਲੋਡ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ 'ਪਿੰਜਰ'(ਨਾਵਲ), 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ'(ਸਵੈਜੀਵਨੀ), 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ' ਤੇ 'ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਾਂਗੀ'(ਕਵਿਤਾ) ਨੂੰ ਸਰਦਾਰੀ/ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ 'ਪਿੰਜਰ'(ਨਾਵਲ) ਅਤੇ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ'(ਕਵਿਤਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਜੋ ਦਰਦ/ਪੀੜ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਝੱਲੀ, ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਕੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚੇਤਾ(ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਰੂਪ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਦੇਣ ਇਹਨਾਂ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਦੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਤਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੋ ਅਣਕਿਹਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਪੁਸਤਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੀ ਦਰਜ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਉਸਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਚਰਿਤ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਡਿਜੀਟਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ 'ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ' ਦਰਜ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ 'ਕਾਲਾ ਗੁਲਾਬ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ, ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਜੋ ਤਸਵੀਰ ਉਘੜਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਅਧੂਰੀ ਹੈ(ਸਿਰਫ਼ 'Punjabi Audiobooks' ਚੈਨਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ)। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਕਿਰਮਚੀ ਲਕੀਰਾਂ','ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲੀਲਾ','ਔਰਤ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ','ਆਸ਼ਕ ਭੌਰ ਫਕੀਰ ਤੇ ਨਾਗ ਕਾਲੇ' ਵੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸਪੇਸ 'ਤੇ ਅਣਗੌਲੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ) ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਅਨੁਭਵਾਂ, ਸਿਮਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਲੇਖਿਕਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮਾਇਨੇ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ/ਗੌਲਣਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਪਰ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਲਵਾਨ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲਹਿਰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਅਤੇ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਨ, ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਇਨਾਮਾਂ ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਫਹਿਰਿਸਤ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਇਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਚੈਨਲਾਂ(Pitara Tv ਦਾ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ) 'ਤੇ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸਪੇਸ 'ਤੇ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ/ਵੇਖਣ/ਸਮਝਣ ਉਪਰੰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ(ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਬਾਰੇ) ਸਬੰਧੀ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਵਧੇਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾਤਮਕ ਸੁਰ ਵੀ ਭਾਰੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਪਰਾਲੇ ਹੀ ਮੌਲਿਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'Content# ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ,[12] ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੁਣਨ/ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਖ਼ੂਬ ਉੱਭਰੀ ਪਰੰਤੂ ਡਿਜੀਟਲ ਸਪੇਸ 'ਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਦਹਰਾਉ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਅਪਲੋਡ ਹੋਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ(Views) ਤੇ ਪਸੰਦ(Likes) ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਮੈਂਟ(Comment) ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਕੁਮੈਂਟ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਚੈਨਲ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਮਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਚਲੇ Content ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ 'B.Social' ਦੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਲਿਖੇ ਕੁਮੈਂਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਅਤੇ ਬੇਬਾਕ ਲੇਖਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪੱਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਪੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿਰਲੇਖ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ Main tenu phir milangi/miloongi, Aj Akhan Varis Shah nu, Chukk Number Chhatti, Shah di Kanjri ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਣ ਸਬੰਧੀ ਗਲਤੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ–ਕਵਿਤਾ(ਕਵੀਤਾ), ਖਤ(ਖੱਤ), ਹਿਤਕਾਰੀ(ਹਿੱਤਕਾਰੀ), ਵਦਿਆ(ਵਧੀਆ) ਆਦਿ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਰੜਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਚਰਚਿਤ ਲੇਖਿਕਾ ਸੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਗਿਣਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ/ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਮ ਸੀ। ਸਮਕਾਲ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਅਪਲੋਡ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਭਾਵੇਂ ਜਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਹੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ

ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਪਲੋਡ ਹੋਈਆਂ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਾਰੀ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਚਿੰਤਨ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਬਿੰਬ ਨਹੀਂ ਘੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਪੇਸ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਸਬੰਧੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੈਮੀਨਾਰ/ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵੀ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵਡੇਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

1. "Amrita Pritam, proclaimed as akkharan di jaayi (daughter of words), unlike other daughters in a feudal, patriarchal Punjab of erstwhile undivided India did not learn to stich and sew-occupations seen as necessary for women in their roles as homemakers. She rather chose to stitch words together to create what she poetically calls a 'chaanan di phulkari'-a tapestry of radiance- a metaphor for a borderless, equal and just world that she envisioned through her formidable literary oeuvre created over a period of seven decades of writing…..She questioned insidious structures of patriarchy, sought to redress social inequities and created new signposts in her life and her writings." Hina Nandrajog and Prem Kumari Srivastava, "Inroduction: Daughter of Words", AMPRITA PRITAM The Writer Provocateur, Hina Nandrajog and Prem Kumari Srivastava(eds.), Routledge, London & New York, 2023, p.1.
2. ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ/ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਈਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਵਲਾਂ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ/ਫੀਚਰ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮੋਹਨਜੀਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ, ਬੂੰਦ ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ (ਸਾਲ, 2022 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ) ਦਾ ਆਖਰੀ ਲੇਖ "ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਪ੍ਰੀਚੈ" ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ, "ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੂਕ", ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਚਾਰ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਅੰਕ), ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੁਲਾਈ, 1956, ਪੰਨਾ-68

4. "ਕੇ. ਪੱਚੀ, ਹੌਜ਼ ਖ਼ਾਸ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦਾ ਘਰ, ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਨਾਰੀ-ਮਰਦ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਸਾਰਾ ਸ਼ਗੁਫ਼ਤਾ, ਨੁਜ਼ਹਤ ਸਦੀਕੀ, ਸ਼ਾਇਸਤਾ ਹਬੀਬ, ਅਫ਼ਜਲ ਤੌਸੀਫ਼, ਫਹਿਮੀਦਾ ਰਿਆਜ਼, ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਜ਼ੁਲਫ਼ੀਆ, ਮੀਜ਼ੋਰਮ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰਾ ਜ਼ੋਬਾਨਪਾਰੀ, ਅਸਮੀ ਲੇਖਿਕਾ ਇੰਦਰਾ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਕਮਲਾ ਸਿੰਘਵੀ, ਲੇਖਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਨਾਰੀ-ਚਿੰਤਕ ਅਨੀਸ ਜੰਗ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ, ਅਜੀਤ ਕੌਰ, ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ, ਮਨਜੀਤ ਟਿਵਾਣਾ, ਮਨਜੀਤ ਇੰਦਰਾ, ਨਿਰੂਪਮਾ ਦੱਤ, ਪਾਲ ਕੌਰ ਤੇ ਅਮੀਆ ਕੁੰਵਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਪਾਲ ਕੌਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਔਰਤ, ਦੀਪਕ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਜਲੰਧਰ, 2020, ਪੰਨਾ 76.

5. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2010, ਪੰਨਾ-11-12.

6. "We live in a world of infinite digital possibilities, and we cannot envision the end of it. Quite the opposite. New ways of digitalize every aspect of our lives appear every day to the point. where the digital is pervasive and sometimes invasive, enveloping every minute of our existence…. It is connected to the idea of individuals consuming technology or being consumed by it." Rosa Llamas and Russell Belk, "Living in a Digital Society", The Routledge Handbook of Digital Consumption, Rosa Llamas and Russell Belk(eds), Routledge, London & New York, 2023(Second edition), pp.18.

7. YouTube is an American social media and online video sharing platform owned by Google…It is the second-most visited website in the world, after Google. In January 2024, YouTube had more than 2.7 billion monthly active users, who collectively watched more than one billion hours of video every day. https://en.wikipedia.org, Retrieved on December 02, 2025

8. SoundCloud is a German audio streaming service owned and operated by SoundCloud Global Limited & Co. KG. The service allows its users to upload, promote, and share audio…

SoundCloud is One of the largest music streaming services in the world and is available in 190 countries and territories.…SoundCloud's website was launched on 17 October 2008. It was originally intended to allow musicians to collaborate by facilitating the sharing and discussion of recordings, but later transformed into a publishing tool for music distribution. https://en.wikipedia.org Retrieved on November 28, 2025.

9. Facebook is an American social media and social networking service owned by the American technology conglomerate Meta…. Available in 112 languages….As of July 2025, Facebook ranked as the third-most-visited website in the world. Instagram is an American photo and short-form video sharing social networking service owned by Meta Platforms. It allows users to upload media that can be edited with filters, be organized by hashtags, and be associated with a location via geographical tagging….. Available in 33 languages. https://en.wikipedia.org, Retrieved on December 20, 2025.

10. "In conjunction with social software such as Facebook, Twitter, Vine, Instagram and video-sharing services, this has resulted in a growth of the digital media ecosystem on the internet and the rise of User-Generated Media(UGM). Individuals use UGM in three ways: (i)consuming (ii)participating and (iii)producing." Quoted by Jorge Reyna, Jose Hanham & Peter Meier, "The Internet explosion, digital media principles and implications to communicate effectively in the digital space." Journal of E-learning and Digital Media, 2018, vol.15(1), P.39 https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/204275301875436 Retrieved on November 30, 2025

11. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਦੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ Punjabi Audiobooks (D.K.Saini) ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟ(3 ਫ਼ਰਵਰੀ, 2023) ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ/ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. "It is not about being able to create content online anymore; it is about effective communication to engage the audience in the digital space." Jorge Reyna, Jose Hanham & Peter Meier, "The Internet explosion, digital media principles and implications to communicate effectively in the digital space.", Journal of E-learning and Digital Media, 2018, vol.15(1), P.47 https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/204275301875436 Retrieved on November 30, 2025

ਸੰਬੰਧਤ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ

https://www.youtube.com/watch?v=nkVkCCQrxx4
https://www.youtube.com/watch?v=Dwq8x2kdQ_Y
https://www.youtube.com/watch?v=WHO4LiDM6_4
https://www.youtube.com/watch?v=Y0SY9jMbCv8
https://www.youtube.com/@kalmanderubaru/search?query
https://www.youtube.com/@BBCNewsPunjabi
https://www.youtube.com/watch?v=w5hoHdYVSCE
https://www.youtube.com/watch?v=AsvpUMCtK3A
https://www.youtube.com/@PunjabiAudiobooksByDKSaini
https://www.youtube.com/watch?v=aFkKOr08-jw
https://www.youtube.com/shorts/TWjl1rHTs6s
https://www.youtube.com/watch?v=DmD18R_IxKM
https://www.youtube.com/@DrRuminderjohal/search?query
https://www.youtube.com/watch?v=E2Q09F5Shyc
https://bit.ly/2KzdksN